

Inhoud

1

**Van boekenwieg tot e-depot.
Het scanproces verklaard.**

2

**Iets over 't rouw-draagen.
Een van de geselecteerde
boeken uitgelicht.**

Het project Dutch Prints Online heeft als doel het integraal beschikbaar stellen van gedigitaliseerde boeken uit de periode 1781-1800 (in totaal 2 miljoen pagina's). Het is een samenwerkingsproject van de Koninklijke Bibliotheek en de bibliotheken van de Universiteit van Amsterdam en de Universiteit Leiden.

Van boekenwieg tot e-depot. Het scanproces verklaard

Inmiddels zijn al 640.000 pagina's gedigitaliseerd. Maar hoe gaat het scanproces eigenlijk in zijn werk? Scanbedrijf MicroFormat Systems BV maakt voor dit project gebruik van twee soorten scanners. De boeken worden gescand door middel van een speciale installatie die voor dit project is ontworpen. De installatie bestaat uit een boekenwieg met glasplaat met daarboven twee Canon EOS D5, mark II camera's. In de boekenwieg kunnen de boeken met de nodige voorzichtigheid in een hoek van 90-110 graden worden geplaatst. Met een druk op de knop door de operator wordt tegelijkertijd een opname van de rechter- en linkerpagina gemaakt. Deze camera's worden continue bemand door professionele operators. De productiesnelheid neemt, na een inwerkperiode, nog steeds toe toe. Tevens wordt voor boeken met een afwijkend formaat of boeken met uitvouwbladen gebruik gemaakt van een Zeuschel 14000 scanner. Tijdens het scanproces wordt door MicroFormat gebruik gemaakt van de database, die informatie over de boeken bevat zoals bibliografische gegevens uit het STCN maar ook informatie over eventuele van te voren vastgestelde beschadigingen.

Voor alle nabewerkingen van de images is een automatisch traject ingericht waarbij niet alleen postprocessing plaatsvindt, met onder andere het verwijderen van randen en het rechtzetten van de images, maar tevens andere werkzaamheden zoals controle activiteiten. Het digitale materiaal wordt vervolgens op harde schijven opgestuurd naar de onderaannemer.

Uiteindelijk levert MicroFormat de digitale bestanden per transport van 50.000 pagina's op een harde schijf aan. In de KB worden op basis van steekproeven de bestanden gecontroleerd. Dit is zowel een handmatig- als een automatisch proces. Bij goedkeuring blijft een back-up van het materiaal nog drie maanden opvraagbaar bij MicroFormat. Binnen de KB worden de masterbestanden uiteindelijk opgeslagen in het E-depot en zullen de andere bestandsformaten gebruikt worden om dit prachtige bronmateriaal via de website te ontsluiten.

Een materiaalvoorbereider van de KB 'strijkt' de bladzijden van een van de geselecteerde boeken. De pagina's worden vlakker zodat de scans later mooier en makkelijker leesbaar zijn.

Iets over 't rouw-draagen. Een van de geselecteerde boeken uitgelicht.

Het overlijden van een dierbare is vaak het begin van een moeilijke periode. Niet alleen in emotioneel opzicht, maar ook financieel gezien. De auteur van een in 1794 bij W. Holtrop in Amsterdam gedrukt boekje is van mening dat de dood van een familielid een dure aangelegenheid is. Gelukkig, zo schrijft hij, is er in de laatste jaren al het een en ander veranderd, er wordt bijvoorbeeld de voorkeur gegeven aan goedkope begrafenissen, maar er kunnen nog meer kosten worden bespaard, namelijk op de rouwkleding. De auteur stelt voor de dure rouwkleding volledig af te schaffen, omdat de aanschaf van deze kleding een grote financiële last is voor het gezin en in bepaalde gevallen zelfs de ondergang van een huishouden ten gevolge heeft. Daarnaast vergroot al het zwart 'dat men steeds voor zich ziet en met zig torst' het toch al niet geringe verdriet.

Een goed alternatief is volgens de auteur het dragen van een zwart lint om de linker arm. Aan het boekje zijn acht ontwerpen voor rouwlinten toegevoegd en elk ontwerp geeft de relatie tot de overledene aan. Een recente weduwnaar bijvoorbeeld draagt een ander lint dan een moeder die haar kind heeft verloren. Dit heeft als groot voordeel dat men niet aan een persoon in rouw hoeft te informeren naar de gestorvene, "t welk nu en dan verleenheid veroorzaakt". De auteur verwacht dat de voorkeur van het gros van de mensen uitgaat naar zijden linten, maar linten van dun leder en perkament zijn goedkoper en duurzamer.

Een derde voordeel van rouwlinten is dat het sneller en makkelijker te verkrijgen is dan kleding en daarnaast herinnert het anderen aan het motto 'gedenk te sterven'. Zwarte kleding wordt namelijk door meerdere mensen gedragen waardoor het niet altijd duidelijk is of er sprake is van rouw. Rouwlinten daarentegen niet en 'zegt ons ieder gezicht daarvan; al wederom iemand dood; wie weet binnen hoe kort dit zelfde Teken ook over mij zal gedraagen worden!'

Anoniem, *Iets over 't rouw-draagen*. Een boekje van 8 pagina's, uitgegeven door W. Holtrop te Amsterdam in 1794. Signatuur: UBL 1148 F 2

De DPO nieuwsbrief verandert. De volgende editie zal anders zijn van inhoud en vorm. Zo wordt de brief voortaan alleen digitaal aangeboden en zal er meer aandacht worden besteed aan de wetenschappelijke waarde van de geselecteerde boeken.